

P 924

Goriški borci

10. II. 1944

DRU

redant. št. SHOV "J. Gradnik"

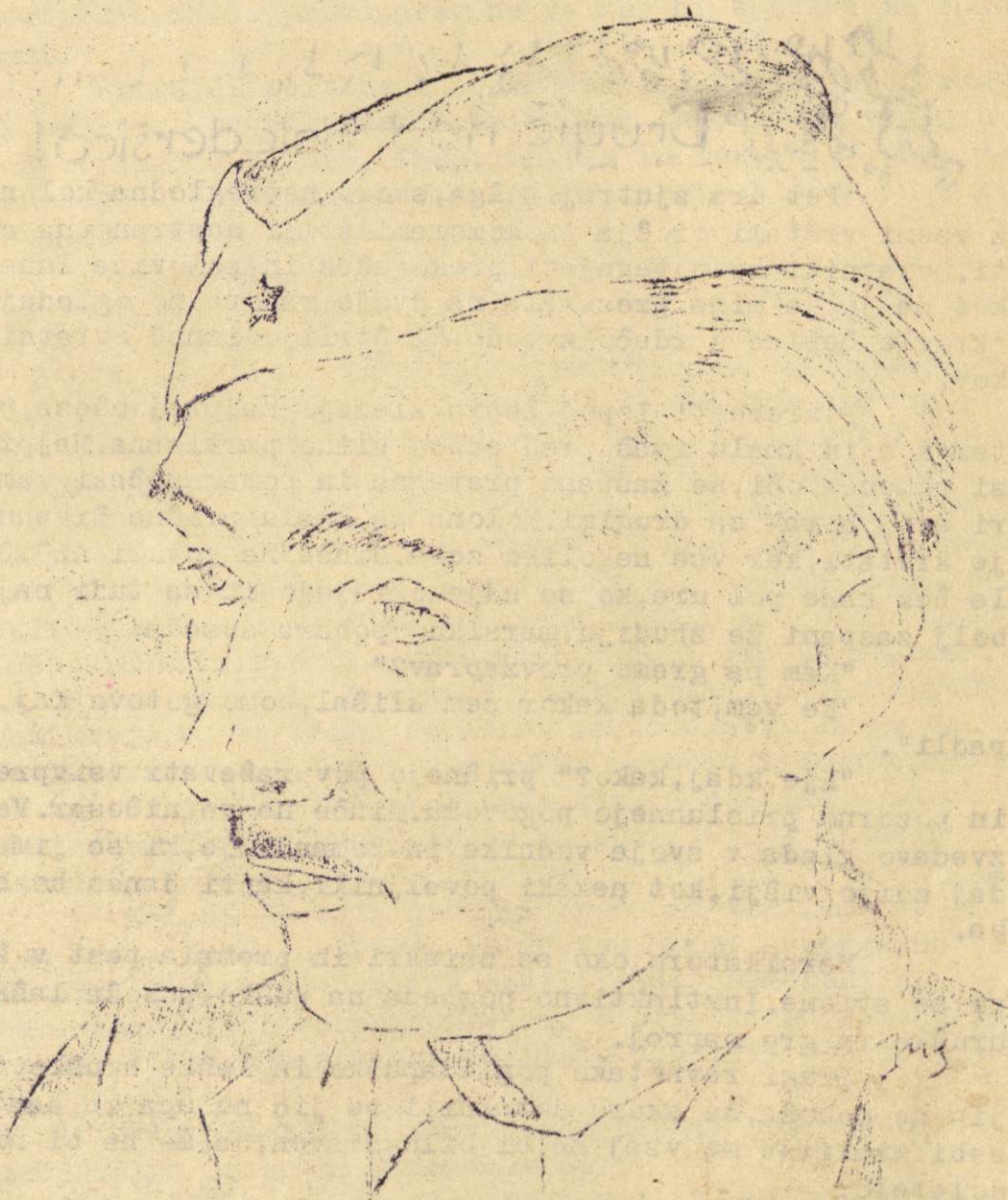
GLASILO • III • S

ISEBINA.

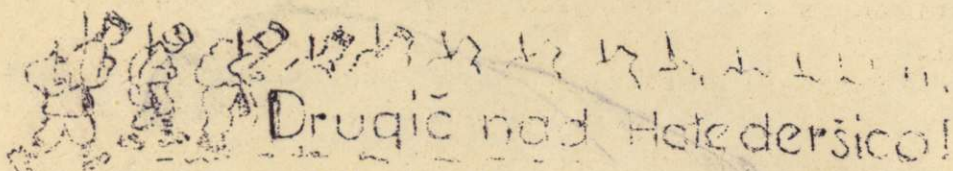
- Srečnik : Dragič nad Hoteuršic.
Ratko : Tvariš svarun.
Vrle : Odluk o federativni Jugoslaviji.
Pavel : Dvajset let brez Lenina.
Anekdote o Leninu.
Stanič : Tvariš kofinarja Franceta.
Kšan : Zastavi.
Mami : Pred mladinski kongres.
K. : Odlomek iz tvariškega razgovora.
Iztek : Partizanski jezdec Martin.
Iztek : V londonski kavarni.
Iz predništva.
Stari : za bistré glave.

12. 11. 1941

Cor. Rudi, Commandant of SHOVIS "The Guardsmen"

Drugič nad Hatederšico!

Pet ura zjutraj. Dolga, skoro nepregledna kolona z vsemi vrstami orožja in kamorami stoji nestrpno na cesti. Ovratniki se potegnjeni preko ušes in polovica lune, kot da je je mina presekala na dvoje, radovedno ogleduje okrogle čepice z rdečo zvezdo, ki štrlijo iznad ovratnikov.

Pokreeeet! Izpod čepic zlezejo najprej ušesa, potem nos in kmalu imaš pred seboj sliko partizana. Najprej si pomenca oči, se zaspano pretegne in potem počasi esmeri svoj korak za drugimi. Kolona se kmalu prične živahnije kretati, ker vse nekoliko zebe. Nič ne govori nič. Šele čez kak pol ure, ko se udje ogrejejo in se tudi najbolj zaspani že zbudijo, marsikdo pobara soseda:

"Kam pa gremo provzaprav?"

"Ne vem, toda kakor sem slišal, boho gotovo kaj na padli".

"Kje, kdaj, kako?" pričnejo povpraševati vsilvprek in pozorno prisluhnejo pogovoru. Nič ne ve ničesar. Vse zvedavo gleda v svoje vodnike in komandirje, ki se jim se daj zdijo višji, kot nekaki poveljniki, kajti danes bo borba.

Marsikatero oko se zaiskri in premrta pest v žepu se stisne. Instinktivno pogleda na puško, poboža laške hruške in gre naprej.

Drugi ravnotako pogleda puško in laške hruške, tujih ne poboža, še skoro detakniti se jih ne upa in sam pri sebi misli: da me vsaj ne bi bilo zraven, da me ne bi nič doletelo.

Saj ni čudo, da tako misli. Clovek bi dejal, da se je civilist umešal med partizane. In res, če ga vprašaš kdaj je prišel, boš dobil odgovor, da je šele včeraj vstopil v

partizane in da pravzaprav ne ve kaj bi s puško in bombami.

Starejši partizani dobro vedo kakšni so ti novinci, saj taki so bili nekoč tudi sami. Zato se na ves glas pogovarjajo o borbah, minah, juriših in "cvirnih", tako da se ubogemu partizanu-novincu v polikanih hlačah in s krovato za vratom kar lasje ježijo.

Med takimi in podobnimi mineva čas in kolona se kot kača vije po hribu navzgor, dokler ne prispe do mesta, ki je določeno za kuhanje kosila in za počitek.

To je bila prva etapa našega pouda na Hoedršice. Po kosilu se začnemo vzpenjati še višje. Na vrh Javornika. Pridemo do mesta, kjer je bil pred mesecem dni paden naš 3. bataljon. Še sedaj sardaj po počganem, obe hišsta porušeni do tal in njih črni in počgani zidovi se bližajo kot oskrnjen citar. Štrlije v zrak kot edine neme priče, ki so vidеле vse grozodejstvo in obupne prizkuse naših izdanih tovarišev, da bi se rešili iz obroča krvoločne in moralne okupatorske bande, ki jih je napadla. Za marsikoga, ki bi šel slučajno tod mimo, jo tega zapuščenem kraju, bo to običajna slika grozodejstva, ki ga dal za dnevem uprizarjajo Nemci nad našim trpečim ljudstvom. Toda za nas pa je ta kraj svet, svet, ker je napojen z alaco slovenske krvi, - svet, ker je tu padlo mnogo mladih in zavednih.

Kolona po eden gre mimo, nemo in tiho, kot da je na nas leglo nekaj arčnege in obenem nekaj svetega. Še se poznajo krvavi sledovi in razriti in pomendrani sneg priča o zadnjih in obupnih naporih tistih, ki so bili bolj vredni življenja, kot vsa moralna drhal, ki jih je napadla.

"Kri za kri" je skozi zobe siknil nek tovariš in naščevalno so se mu zaškrile oči.

Spuščamo se po zledeneli poti v dolino kar mogoče previdno, kajti že smo v nevarnem pasu okoli Hoedršice. Že drugič gremo skeraj isto pot z istim ciljem - li-

kvidirati postojanko belin hlapcev, očistiti jo domačih izdajalcev in to kar nam ni uspelo prvič, nama mora drugič.

Okoli desete ure zvečer se je pričel sarkastični ples. Minuti so branili ogenj kot za stavo. Med tem časom pa so bataljoni obkolili vas in od vseh strani odprli ogenj na bele Rupnikovce. Vsa utrujenost je kar naenkrat minila. Čula se je samo naša najljubša pesen, pesen mašince, pušč in bomb.

In takrat sem se zamislil v položaj tistih belih zaslepljencev, ki se v veri, da branijo dom in slovensko zemljo, sedaj pripravljajo na obupno obrambo, ker vedo, da sedaj ni izbire, - ali življenje ali smrt. Marsikdo je v tistem trenutku gotovo obžaloval, da se je dal zapeljati gospodcu, ki sedi v Ljubljani na toplem in varnem, nje pa pošiljajo, da branijo postojanke nemških fašistov, kateri sami ne morejo vsega in zato za hleb kruha in nekaj cigaret kupujejo slovenska življenja. Prepričan sem, da je v tistem trenutku marsikdo tako mislil in da je bil prepričan, da to še ni najhuje, da okoli dobro utrjenega bunkerja frčajo mine in rušijo vevprek, da najhujše šele pride in to je - partizanski juriš.

In res. Okoli polnoči je zadonelo iz sto grl naenkrat:

"Juriš! Mura!"

Ves bataljon se je spustil čez drn in strn k hišam. Vik in krik. Bombe. Beli so spustili en rafal, dva, --po tem pa ko so videli, da gre za kožo, so je odkurili kakor nitro je bilo mogoče. Prve niše so že naše. Vse je veselo in z občudovanjem gleda na hrabrega komisarja Strelo in namestnika komandanta, kapetana Ratka, ki sta kot stara prekaljena borca prva jurišala in dala svetel zgled pravih borcev vsem ostalim.

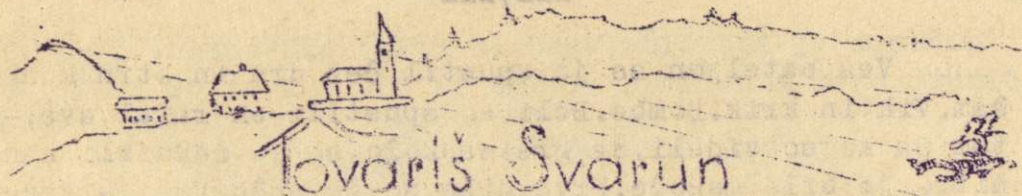
Toda s tem postojanka še ni bila likvidirana. Kna-ko bi morala jurišati še ostale dva bataljona. Po prvem jurišu, ki jima radi predobro utrjenim bunkerjev ni uspel, bi moral priti še drugi. Vse je oprezno čakalo in se pripravljalo na karečilen udar. Sedaj pa se je iz daljave začelo nebo bobnenje. Prihajalo je vse bliže in oglasilo se so prvi streli. -- tanki. Še so naši čakali. Toda za tanki je prišla še vsa bela kuga, kar je je bilo v sosednji postojanki Vodovič in radi nevarnosti, da bi prišla med dva ognja, so se morali bataljoni umakniti.

Iz roj so nam je izmuznila že skoro dobljena bitka. Postojanka bi padla najkasneje v pol ure in beli bi morali kapitulirati. Preje so bili vsi posr. in niso ve deli kje se jim glava drži, sedaj pa, ko so začuli tanke, so tulili in zavijali kot hijene.

Tulite, še bolj tulite, kajti prišel bo čas, ko vam tudi nemški tanki ne bodo več pomagali. Že sedaj ste dobi li lekcije in občutili partizansko udarnost. Ko bomo prišli v tretje, mogoče niti časa ne bo, da bi tulili.

Tov. Srečko.

"Svarun je padel" je bolešno odjeknilo v srcih vseh borcev Gradnikove brigade. Vsem je zastal dihanje in ne moremo se spogledali. Tovariša namestnika politkomisarja Svaruna je zadela nemška okupatorska krogla v glavo prav v trenutku, ko je med najhrabrejšimi borci štetil umik tovarišev iz nevarnega polčrčaja.

Nemogoče se nam je zdelo, da ne bo več med nami tega resnega in vendar živahnega obraza, teh njegovih smejočih, venomer iščočih oči. Zdrave in krepke postave se je pojavljal med nami vsak čas, pri delu, v odmoru in v zabavi. Čeprav šele v 21 letu svoje mladosti se je pokazal ta lentiranega organizatorja, ki izžareva na svojo okolico in širše mase čudovit upliv, neko živahno razgibanost in vzpodbudo k neprestanemu delu. To nam je vzbujalo nade, da se bo iz njega razvila odlična in vodilna partijska osebnost. Lepo je znal govoriti množicam in tovarišem. Česte je dejal: Svobodo nam bodo priborili tisti, ki se zanjo tudi žrtvujejo, ki zanjo padejo, če je treba.

Potrtnost je zavladala med tovariši. Kdo bo zdaj delal, kdo bo odslej vodil našo komunistično stranko v brigadi, kdo ji bo dejal poleta?

Tovariši ne klonimo glave, proč z obupom! Najbolje se bomo tovarišu Svarunu oddolžili, če bomo delali še z večjo vztrajnostjo, še z večjo borbenostjo. Na delo! Vsi v borbo, da si priborimo to, za kar je padel naš dragi tovariš Svarun. Naša sveta dolžnost je, da ga maščujemo. Njegov spomin in osveta bomo našo zemljo postlali s trupli nemških banditov.

Tovariš Svarun mora ostati med nami. Njegovo de-

lo, njegov duh nas bo vodil in podžigal na vsakem koraku posebno pa v borbi. Ostal bo vsem kot svetel zgled, posebno pa nam komunistom, ker je pokazal kakšen mora biti komunist v današnji borbi. Bil je prežet v ljubezni do svoje partije, bil je vzor neomajane discipline, do skrajnosti predan stvari delavskega razreda, poln zaupanja in vere, da bo prišel tisti dan, ko si bodo vsi izkoriščani in zatirani svobodno vladali in odločali o svoji usodi.

Tovariši, vsi v borbo, smelo naprej, da zgradimo veliko in svobodno domovino, ki bo tovarišu Svaruhu najveličastnejši spomenik!

Slava padlcem borcu za svobodo in organizatorju Komunistične Partije!

Kapetan,
tov. Marjanovič Ratko,
nam. komandanta brigade.

Odlok o federativni Jugoslaviji

Na drugem zasledenju antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije (november 1943.), so bili sprejeti zgodovinski odloki, ki so ogranega pomena za vse jugoslovanske narode. Med njimi zavzema po važnosti prvo mesto odlok o ureditvi Jugoslavije na federalističnem (zveznem) načelu.

Ta odlok je prišel kot posledica uspešne združene borbe vseh jugoslovanskih narodov proti skupnemu sovražniku-fašističnemu okupatorju in njegovim demačim hlapcem. Če narodno-osvobodilna borba ne bi zajela vse jugo-

slovenske narode in pokrajine, omenjeni odlok ne bi mogel biti izglasovan, ker bi bil protiven demokratskemu načelu, da vsak narod sam odloča o svoji usodi.

Odlok o ureditvi Jugoslavije na federalističen način je krcna znagoslavne borbe vseh jugoslovanskih narodov proti vsemu onemu, kar jih je v preteklosti tlačilo, - proti trilesti in gnilobi bivše Jugoslavije. Narodno-osvobodilna borba ne bi bila tako žilava in tako uspešna, če narodi ne bi videli danes v tej borbi poleg zmage nad fašizmom, tudi zmago nad tem kar je bilo pod prejšnjimi režimi, zmago nad tistimi, ki sotalčili in težijo, da bi še nadalje tlačili narode v Jugoslaviji. Beseda: narodno-osvobodilna borba, bi bila samo fraza, in tudi prevara, če ne bi imele poleg občega jugoslovanskega smisla tudi nacionalni pomen za vsak narod zase, t. j., če ne bi pomenila poleg osvobojenja Jugoslavije istočasne osvoboditve Hrvatov, Slovencev, Srbov, Macedoncev, Arnavtov, Muslimanov i. t. d., če narodno-osvobodilna borba ne bi imela te vsebine, da res pri naša svobodo, enakost in bratstvo vsem narodom Jugoslavije. V tem je bistvo narodno-osvobodilne borbe.

Odlok o federativni ureditvi Jugoslavije je rezultat dosežene soglasnosti volje, - svobodnega pristanka vseh narodov Jugoslavije, da žive skupno v novi državi sgrajeni na enakopravnosti-bratstvu vseh narodov, ki jo tvorijo. Niti eden od narodov, ki sodelujejo v narodno-osvobodilni borbi, ne samo, da ni hotel, marveč tudi ni mogel drugim narodom nasilno natrpati svoje volje in ga prisiliti, da v bodoče živi v skupni državi. Vsi jugoslovanski narodi, ki se borijo, so pod orožjem, inajo svoje NO vojske in partizanske odrede; vsi ti narodi imajo svoja ljudske svobodno izvoljena zastopstva, ki se izraz njihove svobodne volje. Vsak od teh narodov je imel popolno možnost, da se svobodno odloči, ali za popolno neodvisno in samostojno življenje, ali za skupno državo z ostalimi bratskimi narodi. Jugo

slovenski narodi so se opredelili za to drugo rešitev. Nji
nova odločitev je bila svobodna in kot taka predstavlja
konkretni čin narodne samoodločbe. Tako se v borbi, teški
in krvavi borbi proti okupatorju in domačim izdajalcem, po
loženi temelji svobodni in demokratični ter na narodni e-
nakopravnosti zgrajeni Jugoslaviji.

Kaj pomeni, da je država zgrajena na federativnem
načelu, kaj pomeni federativna država?

Sama beseda federacija je izpeljana iz latinske "fede-
rus" s katere so stari Rimljani imenovali svoje zavezniš-
ke odnose do sosedov. Danes pod besedo federacija razume-
mo zvezo med narodi, ki žive v skupni državi. Centralistični u-
reditvi države, kot je bila n. pr. stara jugoslavija ali ce-
ristična Rusija v kateri se ves državni aparat (politična
in administrativna oblast) nahaja v enem mestu, stoji naspro-
ti federativna država, kjer ima vsak narod (n. pr. pokrajina) svo-
jo domačo oblast, ki odloča o vsem političnem, ekonomskem, ad-
ministrativnem in kulturnem vprašanju, ki se tičejo izključ-
no tega naroda. Poleg te lokalne oblasti obstoji centralna
oblast v katere pristojnost spadajo obča in skupna vprašanja
za vse narode oz. pokrajine (zunanjaja politika, finance, voj-
ska, obča ekonomska ureditev države i. t. d.).

V mnogocrodnih državah edino dosledno izvedeno fede-
rativno načelo usigurava enakopravnost in svobodo narodov.

Centralizem v takem slučaju pomeni nacionalni nati-
ranje in politično zaslužnjevanje ljudstva. Za to je najbolj-
ši primer stara Jugoslavija, ki je bila centralistična drža-
va (vsa oblast je bila skoncentrirana v Beogradu), ki je bila
centralistična vključno temu, da je bila sestavljena iz več
narodnosti. V stari Jugoslaviji je maloštevilna hegemonistič-
na velikosrbska klika, zbrana okrog dvora, tlačila in izkoriš-
čala vse jugoslovanske narode.

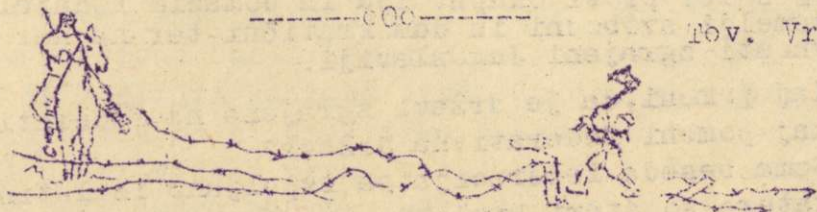
Nova Jugoslavija bo federativna, zvezna država v ka-
teri bo vladala prava ljudska demokracija in v kateri bodo
vsi narodi svobodni in enakopravni. V taki državi bo svobod-
ni razvoj in napredek poedinega naroda in vsake poedine po-

krajine, pogoj za svobodni razvoj in napredek celote.

Evo, v tem leži kratko rečeno, glavni pomen navedene-
ga odloka AVNOJ-a o federativni ureditvi Jugoslavije.

-----000-----

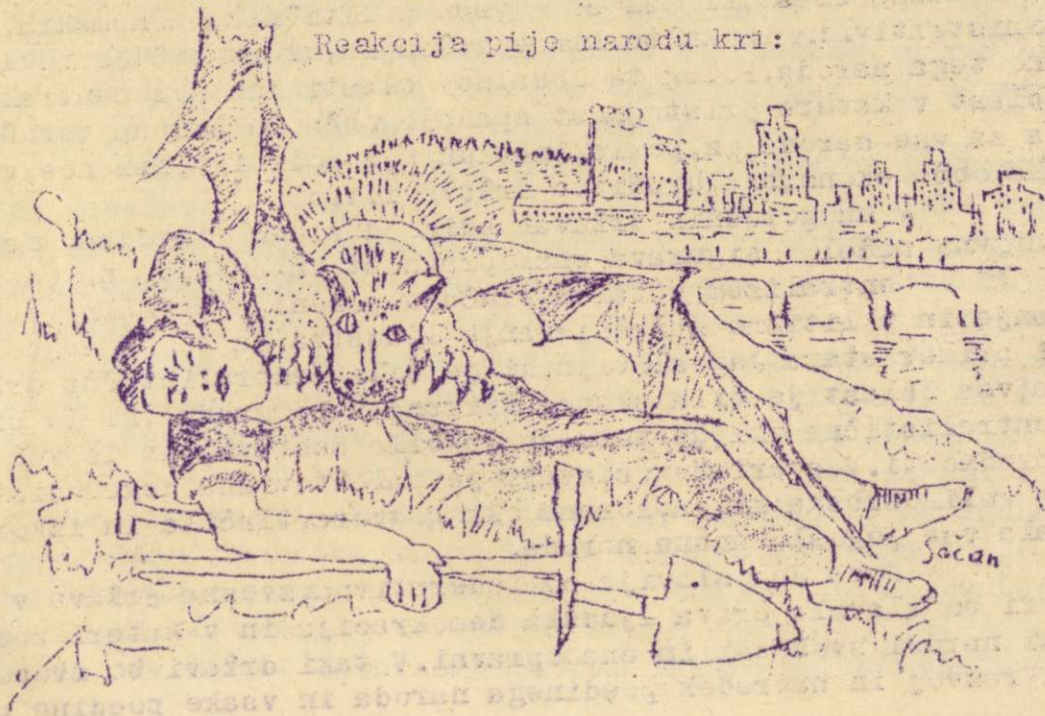
Gov. Vrle.

ZIVELA NOVA, DEMOKRATICNA IN NA NARODNI ENAKOPRAVNOSTI
ZGRAJENA JUGOSLAVIJA.

BODOCA JUGOSLAVIJA BO ZGRAJENA NA FEDERATIVNETI NACELU.
TO JE JAMSTVO, DA V BODOCI JUGOSLAVIJI NE BO VEC NACIO
NALNEGA ZATIRANJA. ZIVEL AVNOJ!

Reakcija pije narodu kri:

Dvajset let brez Lenina

Dne 21. januarja smo obhajali dvajsetletnico smrti velikega voditelja in učitelja komunistične partije ter pravega začetnika svobode v Rusiji in po vsem svetu.

Od svoje rane mladosti se je Vladimir Iljič Uljanov-Lenin posvetil del. vskemu razredu in njegovi borbi za zmago nad tiranijo in izkoriščanjem. Radi tega je vse nje govo življenje (bil je preganjan samo borba, stalna borba proti carističnim zatiralcem ljudstva. V tej borbi ni niko li štedil svoje osebe, bil je vedno preganjan in avkrat preganjan v Sibirijo, kjer je preživel skupno šest let v naj težjih okoliščinah. Velik del svojega življenja je preži vel v inoseststvu (v Angliji, Švici, Belgiji) kadar je uprav ljal in organiziral delavske gibanje v Rusiji. Ko je izbru snila februarjska revolucija leta 1917., je Lenin takoj spe znal, da je njegova prisotnost v dnevni neobhodna potreb na. Iz Švice je uspel preko Nemčije, Švedske in Finske priti v Rusijo, na čelo revolucije, kot vedja komunistične parti je in je revolucijo zmagovalno privedel do konca v okto bru 1. 1917.

Ali sovražniki revolucije niso mirovali. Ko se je nekega dne 1. 1921. z avtomobilom vozil v Moskvo, je med vožnjo pristopila k njemu nemška podkupljenka po imenu Ka plan, da bi mu potožila radi nekih neupravičenih rekvizi cij. Lenin je poslušal in izjavil, da se ukrenil vse potreb no, da se navedene nepravilnosti odstranijo. V tem trenutku je Kaplanova potegnila pištolo in začela streljati na Le nina. Bil je težko zadet v prsi. Rana se mu ni nikoli po polnoma zacelila in 21. januarja 1924. ji je podlegel.

Lenin spada v vrsto pionirjev socializma. Njegove delo je bilo mnogostransko. Leninova teoretična dela

so razvila marksizem dalje in obogatila marksistično znanost z novimi teoretskimi postavkami na podlagi razvoja kapitalizma in njegovega prehoda v imperijalistično fazo. Poleg teoretičnega znanja, je bilo njegovo praktično delo, ki ga je izvršil, ogromno. Organiziral in vodil je boljševiško partijo in napravil iz nje oni neobhodni instrument za uspešno in zagledavno vodstvo delavskega razreda na poti k osvajanju oblasti.

Tudi danes boljševiška partija služi kot vzor komunističnim partijam po vsem svetu, katere s tolikim uspehom vodijo narode proti fašistični tiraniji.

Dvajset let je minulo, odkar nas je zapustil, a mi korakamo še vedno po isti Leninski poti pod njegovim vodstvom njegovega učenca in naslednika Stalina. Njegov duh vodi leninsko-stalinsko komunistično partijo, da ne skrene s poti ter privede k svobodi vse zatirane narode sveta.

-----000-----

Tov. Pavel,
bat. politruk Rdeče Arm.

OKTOBERSKA REVOLUCIJA V RUSIJI JE POKAZALA POT KAKO SE V ZNANJU BRATSTVA IN SOLIDARNOSTI MED NARODI REŠUJE NACIONALNO VPRAŠANJE (STALIN)

ANEKDOTE O LENINU:

Kako je bil Lenin popularen in priljubljen med najširšimi sloji, nam dokazujejo mnoge anekdote, ki jih ljudstvo pripoveduje o njem.

I.

Veliki ruski partizan Čepajev, ki je ob času revolucije z vsemi svojimi prestopil na stran rdečih, ni bil teoretično dobro podkovan o idejah revolucije. Poslali so k njemu politkomisarja, da bi ga nekoliko izobrazil. Nekoč ga vpraša politkomisar: "Tovariš Čepajev, ali si ti za drugo

ali za tretjo internacionalo?"

Čapajev v zadregi pomisli in pravi:

"Jaz sem za ono, za katero je Lenin."

II.

Kot 28 letni mladenci se je Lenin v izgnanstvu sestal z Martovim. Po tem sestanku je Martov navdušeno izrazil preroško sčube o Leninu:

".....silna sugestivna osebnost, to bo gotovo vodja bodoče revolucije".

III.

Čeka preprosta ženica je opazila, da Leninu manjka gumb na suknjiču. Takoj se je ponudila in mu ga priskrblila. Ni nikoli se leto, Lenin je postal slaven in ljudje so se trgali za njegove slike.

Tedaj je stara ženica s polico razšla gumb na leninovi sliki:

"Glejte, telega gumb na suknjiču sem mu jaz priskrblila".

Politkom. brig. tov. Strela in nam. kom. brig. Kapetan tov. Ratko, ki sta prva jurišala na belegaristično postojanko v Kotedršici.

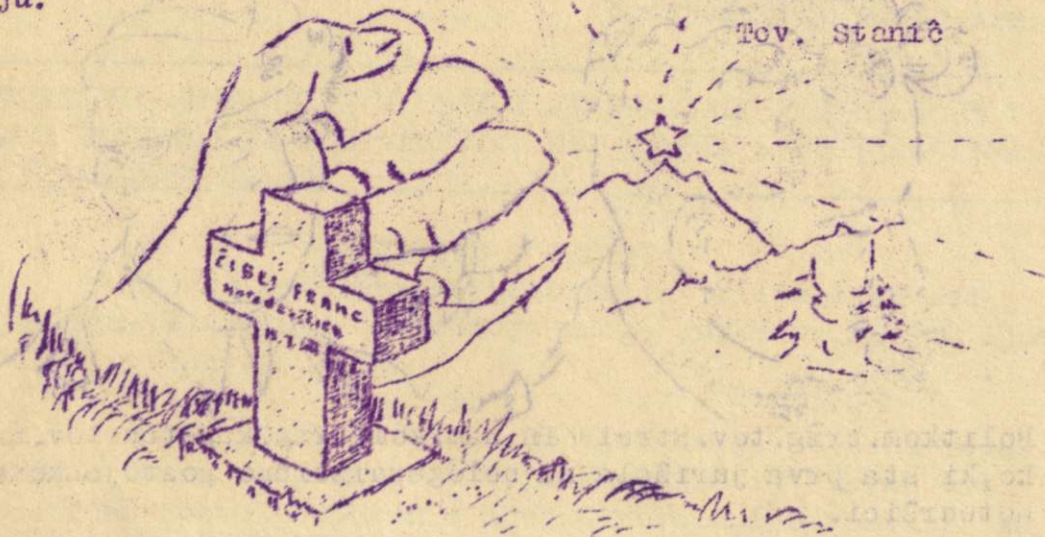
Tovarišu komandirju Francetu

Kramljala sva vso pot in vzpodbujala tovariše na pohodu. Dolga in mučna je bila potja v tvoji četi se ni nihče pritoževal in če je kdo otagoval, si še bil poleg in mu dal poguma za nadaljno pot.

France! Nisi vedel, da zadnjič spodbujaš svoje partizane s katerimi si bil res pravi tovariš; nisi bil komandir kot mnogo drugih, ki vse naredijo z vpitjem, ti si znal to urediti mirno, brez kričanja. Tvoji partizani so gledali vate z zaupanjem in ponosna je bila tvoja III četa, saj si bil prvi Titov oficir v celem bataljonu.

Ko smo zvedeli, da si podlegel rani, ki ti jo je prizadejela izdajalska krogla, se se nam očesa orosila in težko nam je bilo.

Toda ti živiš še vedno z nami, čutimo te in naše pesti se še krepkeje stiskajo in kličejo po maščevanju.

Tov. Stanič

Z A Š T A V I .

Vsi smo se skupaj zbrali
zavednih kar nas je,
pozdrav zastavi dali
in vzeli te med se.

Kako smo mi ponosni
Slovenci, kar nas je,
ko vidimo zastavo
kako razvija se.

Predolgo smo trpeli
sovražnikov okove,
s teboj pa smo jih sneli
in gremo v zarje nove.

Veselo ljudstvo gleda,
povsod, kjer vidi te,
ker dobro se zaveda,
da vrag premagan je.

Slovenskim izdajalcom
se tresajo noge,
ker tebe so prodale
sovražniku v roke.

Gov. Sočan

Pred mlad'inskim kongresom

1. februarja letos se je setal naš osvobodjenec o
zemlji drugi kongres antifašistične mladine Jugoslavije.
Na tem kongresu so prisostvovali delegati mladine vseh
narodov Jugoslavije, kateri se danes bore proti največje-
mu sovražniku človeštva - nemškemu fašizmu in njegovim
domačim slugam.

Zbrana na II. kongresu, antifašistična mladina
Jugoslavije lahko s ponosom gleda na ustvarjeno delo, za-
vedajoč se, da težke žrtve, katere je ona doprinesla v bor

bi za svobodo niso bile zaman ter že danes kažejo sadove.

Antifašistična mladina Jugoslavije je doprinesla velik del k vsemu kar smo si priborili do danes. A te narodne pridobitve so ogromne. Dosegli smo, da se je naša borba razširila v množično narodno-osvobodilno gibanje, tako da danes šteje naša vojska okoli tristo tisoč mož, kateri pod modrim vodstvom svojega vrhovnega komandanta, prvega maršala Jugoslavije tov. TITA korakajo s čvrstim korakom in končni zmagi. Dosegli smo tudi, da imamo svoj veliki osvobodilni teritorij na katerem živi narod svobodno in kjer se že sedaj pričnemo organizirati novo življenje. Na drugem zasedanju AVNOJ-a je oblikovana vlada s tovarišem TITOM na čelu, katere je priznalo od vseh zavezniških narodov, kar pomeni, da je begunska jugoslovanska vlada popolnoma razkrinkana in od vseh zavržena; na tem zasedanju je izglasovan tudi odlok o novi federativni Jugoslaviji v kateri ne bo več tistega tlačanja in zatiranja kot v prejšnji stari Jugoslaviji. Torej, ustvarjeno delo je ogromnega pomena za vse jugoslovanske narode. Za njegovo ustvaritev je dalo svoja življenja ogromno število mladine, v prvi vrsti komunistična mladina Jugoslavije (SKOPJ), katerih člani so šli vedno prvi, dajajoč ostalim zgled kako se je treba boriti za svoj narod in za svobodo.

Zbrana na drugem kongresu je antifašistična mladina lahko ugotovila, da so mnoge težke naloge, ki jih je ona prevzela nase, z uspehom unesničene, toda sovražnika mora mo dokončno zatreti in potem namesto starega in gnilega postaviti novo, na trdnih temeljih obstoječo Jugoslavijo. Zaradi tega so še težke naloge mladine v bodočnosti, ker po končni zmagi bomo morali izgraditi novo demokratično Jugoslavijo, izgraditi nov svet v katerem ne bo več trpljenja in izkoriščanja.

Pomen drugega kongresa antifašistične mladine Jugoslavije je v tem, da pripravi mladino za te nove, težke naloge, katere jo čakajo v bližnji bodočnosti.

lov. Mimi

ZIVELA ANTIFASISTIČNA MLADINA, PONOS IN NADA NARODOV JUGO
SLAVIJE.

Odlomek iz razgovora ...

"Hm! Stavr prevzaprav ni take enostavna, dragi prijatelj, kakor si jo ti predstavljaš. Sicer se pa sam dobro zavedaš položaja, samo ne konvenira ti, da bi stvari postavil na prave mesto, ker bi s tem bilo prizadeto tvoje osebno udobje in ugodje. Poznam dobre to pesem ..." zamrara tovariš J. skozi zobe in kri mu zalije suho in izmučeno lice.

"A ti vse preveč kompliciraš, za tebe je vse problem, ti bi vse rad rešil samo s suhim razumom. Dovolj mi je tega " to je prav, to ni prav". Dve leti sem že v borbi in mi slim, da sem si zaslužil malo osebne prostosti ter z njo vsej malo tistega uživanja in zadovoljstva, ki mi ga je do sedaj, žal, nedostajalo. Sicer pa dragi tovariš, žustva ni mo goče ukalupiti v razumarsko znanstvene obrazce, ljudje smo vendar iz krvi in mesa", mu odvrne suho tov. M-in zamahne z roko, kakor da bi hotel reči: "To je mlatva prazne slame".

"No, dobro", nadaljuje tov. M po kratki pavzi. "Ako smatraš za nujno, da se mi tu v partizanih gremo askete, ži večje v strogosti brez vina, žensk, zabav in vsega ... potem

se s teboj nikakor ne morem strinjati. Čeprav si učen in cenim tvoje znanje, izkušnje in poznavanje ljudi, vendar se mi zdi, da v tem slučaju pretiravaš in želiš nepraviti iz mladih partizanskih funkcionarjev brezkrvne mumije, katerih pogled, misel in srce so vedno obrnjena le v eno smer. Oprosti tovariš, ali to je nemogoče. In prav zato, ker je ne mogoče, ne moreš smatrati za slabost, kakor običajno praviš za moje negativno nagnenje do tovarišice L., ki je iskreno ljubica, ki je postala del mojega življenja, ki me dviga in vzpodbuja k delu, k novim naporom, če že hočeš - k junaškim podvigom....."

"Čakaj tovariš, odšel si predaleč.... ne mislim pridigovati asketizma, niti mi ne gre za žive mumije. Ne smeš pozabiti na tisto, kar je oglavitna stvar v najinem razgovoru, namreč, da smo mi danes v borbi, v težki krvavi borbi, kateri moramo podrediti vse telo in dušo, misli in čustva. Vsak naš postopek, ki bi škodoval, ali nas oviral v tej borbi, bi bil težak zločin. Tote moramo biti šestokrat neizprosni proti samemu sebi boriti se s samim seboj. Odlično te poznam in vem, da si bil vedno vzor torca, komunista. Prav zato sem siguren, da boš znal izvojevati tisto borbo, ki se v tem trenutku s toliko silovitostjo odigrava v tvoji duši, borbo, ki je šestokrat težja od one na bojnem polju. Zavedaš se boljše kot kdo drugi, - o tem sem prepričan, - vseh neugodnih in kaznivih posledic tvojega odnosa s tovarišico L. - za naš pokret. Poglej samo, ti si njen komendant.... Tega na smeš nikoli pozabiti. Trpi tvoja avtoriteta..., pomisli na tvoje partizane, ki te ljubijo, ki se ti divijo...., kaj poreko? Naposled, ali ne daješ s tem najboljši material in orožje v roke sovražni propagandi, ki budno pazi na naše moralo in obnašanje? Ti osebo imaš najidealnejše pobude, toda dejstva, ki sem ti jih navedel, so nepobitna. Poleg tega vidim v tvojem odnosu nekaj nezdravega, bolehnega, kar tvojo osebnost cepi na dvoje, odvrta del tvojih misli in energije od onega, kar je v tem

trenutku za nas poglavitno, a to je naša borba.

Kako nepristne in nepriprečivalno zvenijo tvoji u govori, češ, da ti daje poleta za junaške podvige in ne vem kaj še vse.... Glej, mi realni ljudje postajamo tako sanja čji, sentimentalne mevže, kakor junaki iz tistih zaljubljenih viteških romanov, ki vzdinujejo pred svojimi ljubica mi: "S tvojim imenom na ustnih grem rad v smrt". Ne zameri in ne vzemi tega za žalitev! Vendar je to zame tako smešno, kakor tisti verzi mojega nekdanjega starega profesorja, ki sem jih čital še v gimnaziji: "Ljubezen je raj, ljubezen je osečaj". Daj, zbudi se! Saj si vendar borec in romantični vitez in sanjač, ki ni za nobeno praktično delo."

Tovariše sta se spogledala in umolknila. Pogled to variša M. je blodil v daljavi, njegov blede mršavi obraz se je še bolj podaljšal in dobil nek mrčevit izraz. Prija teljeve besede so se zarile globoko v dušo. S težkim napo rom je skušal "razumno" urediti svoje notranje življenje in ga uskladiti z interesi pokreta, kateremu je bil nesebično predan.

"Dobro, kaj pa naj storim? Ždi se mi, da sem v pragozdu nerazrešljivi problemov. Samo misel, da bi ji za dal bol; me spravlja v obup. Ždi se mi, da je mogoče samo te na rešitev: rtv...."

"Oj, nikar tako, prosim, te prepusti to meni, siguran sem, da bom našel najprimernejšo rešitev. Mislim, da si uvi del, da tako ne gre dalje. Ti pojdeš na eno stran, ona na drugo. Z njo sem o tem že govoril. Boš videl, da bosta ova zadovoljna, a kar je najvažnejše, s tem koristita stvari, kateri sta se posvetila. Saj to je samo počasno in misel, da se hitro približuje dan sestanka, daje nam novega pole ta".

Partizanski jezdec Martin

Živimo v časih, ko vsak stremi za tem, da si napravi življenje čim bolj udobno, gleda na to, da čim manj trpi.

Tako tudi pri nas partizanih. Danes že nismo zadovoljni s tem, da lahko hodimo podnevi, da živimo po vaseh, da imamo mule, sploh, da se nam je življenje že precej izboljšalo. Vsak gleda že nato, da če se le more, se obesi na konja, ali kaj sličnega in da jaše. Posledica tega je, da v časih kdo, ki ni strokovnjak v teh stvareh, doživi neprijetne stvari.

Zadnjič, ko smo bili v zasedi ob neki cesti, kar naenkrat zagledamo prihajati po cesti neko čudno prikazen. Na majhnem konju je jezdil zajeten možak in dolge noge so se mu vlekle skoraj po tleh. Konj se mu je kar izgubil med nogami, videla se je samo glava, ki je žalostno ki mala pod težo mogočnega jezdeca.

Ob prvem pogledu sem mislil, da se je pojavil in od artvih vstal Martin Krpan. Ko pa je prišel bliže, sem videl, da je to zastopnik divizijske kulture, ki si je pri voščil to udobnost in zajezdil konjička. Seveda kulturniki morajo povsod dati zgled.

Moško je jezdil mimo nas, deleč pozdrave kot Na poleon pri kronanju. Brez nezgode je prejezdil del ceste

pod našo zasedo (konj se je sicer nekajkrat spotaknil, to da zvozil je brez nezgode), ali čakala ga je trda preizkušnja. Pred sabo je imel strni rob, katerega je bilo treba premagati. Jezdec je pokazal vso pripravljenost, da to izvrši, odločno je pognal konja, toda slednji ni kazal preveč volje.

Na eni strani si videl odločno pripravljenost, na drugi pa skrajno malomarnost. Posledica tega je bila, da je naskok propadel tik pred ciljem. Toda to še ni bilo vse. Ko je konj obstal, kot bi hotel izjaviti, da ni več bencina, mu je pod Martinovo težo spodrsnilo in pričel se je boj na življenje in smrt. Šlo je zato, ali bo prvi na tleh jezdec ali konj. Izgledalo je, da bo konj, ker jezdec je bil itak že z eno nogo na tleh. Ali konj, kateri je preje kazal čudovito malomarnost s tem sedaj ni soglašal. Hitro se je z nekaj koraki umaknil na boljši teren in posledica tega je bila, da je jezdec v vsej svoji dolžini premeril pozorišče bitke. Krasen prizor. Jezdec je neumno ležal na tleh, eno nogo je imel v stremenu na konju, ki ga je ponilovalno gledal kot bi hotel reči: "Moje sožalje". Zmetniki bi temu rekli "tinožitje". Toda to tinožitje je prekinjal grozni smen partizanov v zasedi.

Končno se je jezdec pobral in z gesto češ "neč do ra biti", zajahal konja in odjahal kot "zmagovalec", spremljan po bučnem smenu partizanov v zasedi.

Nov. Izток

V londonski kavarni

V Londonu, v kavarni sta sedela dva stara "preizkušena" voditelja jugoslovanskih narodov ter ob dišečih smotkah in beli kavi reševala pereča vprašanja "njihove" bodoče Jugoslavije.

Možakona je pot curkoma lil po mestnih ličin, ko sta študirala novo metodo izkoriščanja bodoče Jugoslavije.

"Metoda enostavno kraje pri vladinim koritcu" pravi prvi, "se ne bo več obnesla, ker se je to ušivo ljudstvo v tej vojni precej naučilo".

"Da, da" žalostno kima drugi. "Najti bo treba nekaj novega, da se naše že itak skromno življenje, še bolj ne poslabša".

"Treba bo uporabiti še večje sile" da prvi, "ako bo mo hoteli to sodrgo krotiti. Kaj če povabimo še Italijane, da pristavijo najhen piskerček?"

"Joj, joj", da drugi, ki je bil pri "branjenju" narodnih interesov bolj nepopustljiv, "kaj pa bo potem nam ostalo?"

"E, nič ne da. Ljudem naložiti nove davke, pa bo šlo!"

"Toda saj je bilo že prej v Jugoslaviji vse obdavčeno in sedaj bomo morali temu pridružiti še stroške našega pozrtvovalnega dveletnega dela. Kaj naj bi še obdavčili?"

"Kaj, če bi obdavčili vodo in zrak?"

"Eh, bo že kako. Glavno, da zajahamo konjička, potem ga bomo že kako krotili".

"Nekam čudno je postalo tukaj" zaupno pristavi prvi. "Nič kaj več nam ne zaupajo in ne verjamejo".

"Imam občutek, kot da bi hodil po ledu, ki poka".

"Da, da. Vse to je delo tistih ljudi, ki so nam bili že v Jugoslaviji nevarni. So premalo smo jih zapirali

in pobijali. Vidiš, sedaj pa hujskajo narod na nas, — na nas ki smo vedni delali za procvit naroda".

"Kaj hočeš. Nenvaležnost je plačilo sveta. Se še spominjaš prijatelj vseh trudopolnih sej in uradnih poti, ki smo jih naredili? Se pa smo si pri tem zaračunali skromno odškodnino, nam pa jo danes očitajo. In potem ko je bila vsa naša gigantska borba za rešitev državnih zakladov za ključena, ko smo z njihovi težavo odleteli v Anglijo, da od tu branimo narod in se dan za dnem izpostavljanjo, da nas pri tem ne zidene kap, za vse to danes žanjemo samo nenvaležnost".

"No že bolje" je tolažil drugi, ni ga je pogovor že utrudil. "Boš prišel zvečer na piket, bo zelo veselo".

"No, ne morem, sem truden še od sinoči. Rač pa te jutri povabim na golf".

"Veljaj!"

In z obrazom zgaranih ljudi, kateri vse svoje sile posvetijo za procvit naroda ter zato žanjemo samo nenvaležnost, sta se državnik dvignila in počasi odšla "novim, težkim nalogam" naproti.

Med tem pa po vsej Jugoslaviji čivjajo ljute borbe, gore mesta in vasi in tisoče najboljših sinov daje življenje za novo Jugoslavijo, Jugoslavijo v kateri ne bodo vladali več taki brezvestni vampeži, za svobodno Jugoslavijo v kateri ne bo izkoriščanja človeka po človeku in naroda po narodu.

Tov. Izток

Ali že veste,

da so brigadni in divizijski kulturniki iznašli nagradno tekmovanje, seveda - brez nagrad.

da sta se v naši brigadi poročila tov. Marko in tovarišica Elka in da bi si omogočila poročno potovanje, sta se prijavila k divizijskem potujočem gledališču.

da bi tovariš Strela najraje "večno" ostal v Šoli.

Iz uredništva

Za zadnja nagradna vprašanja je bilo veliko zanimanja in dobili smo precej pravih in nepravih rešitev. Prvo nagrado, 50 cigaret je dobila tov. Elka, članica divizijske igralske skupine. Drugo nagrado pa je žreb naklonil tov. Skrjancu.

Rešitev nagradnih vprašanj:

Skrjanc je najboljši računar zato, ker je namesto 200 božičnih paketov, naštel samo dvajset paketov.

Komandant Rudar je krstitelj, ker je v bojazni, da mu bo za božič zmanjkalo vina, prilil primerno količino vode.

Najdebelejšo glavo v brigadi ima brigadni intendant Marko, baje okoli 65 cm.

Uredništvo lista se za poslana dopise vsem partizanom in partizankam najlepše zahvaljuje in jim daje priznanje, ker ve v kako težkih okoliščinah so jih pisali.

Za bistre glave

1. stolp.

	A	
	A A A	
A	A A A A C	
C	E E E E G	
I	I I I I K	
K	L L L L L	
M	E E E E E	
N	O O O O O	
O	P R R R R	
A	S S S S S	

1. Vrednosnik.
2. Prva žena.
3. Ptica.
4. Veliki slovenski pesnik.
5. Gosposki tisk.
6. Ptica.
7. Ptica.
8. Ptica.
9. Mesto na Štajerski.
10. Vas na Goriškem.

Na srednjem navpičnem črtišču je izpisanih deset besed: skrajni deli teh besed tvorijo stolp, ki vsebuje črke, ki so v besedah. Kakšna je beseda, ki je v stolpu?

2. Magični kvadrat.

A	A	D	D
I	I	M	M
O	O	R	R
K	K	U	U

1. Komandant brigade.
2. Laznik.
3. Znanstvenik.
4. Službenik.

3. POSETNICA.

JAKO DOVEŠ

= e

Kakšno funkcijo ima ta partizan?

REPUBLIKA SLOVENSKEGA ZVEZANEGA PROLETARSKO DEJAVNEGA PARTIZANSKEGA VOJSKEVA

Ko prebereš ta list,
ga podaj naprej
in v čast si štej,
da nisi egoist!

IZDELALA TEHNIKA III. STONB "IV. ČRANJKA".